

zahorata.com

ЗАХОРАТА

АПРИЛ 2012 • Година VII

Мерилин Монро

Какво още не знаем?

Михаил Вешим

По лондонско време

Проф. Христо Пимпирев

Остров Утопия

Иван Рагев

Разказвачи на истории

Дантелени спомени

3,95 лв

Афганистан

Откъде идват българите?

Легенди на края на света

Перу

Мексико

Египет

Тайланд

МИТОЛОГИЯ ЗА ОБЩА УПОТРЕБА

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

Животът на калинките и други неща

Ж

ивяла някога малка сива калинка. Сред цялата палитра от цветове и настроения по земята никой не забелязвал безличната буболечка. Въпреки своята самота тя продължавала усърдно да се труди, почиствайки вредните

листни въшки от листенцата. Всички останали насекоми в красивата градина се гордеели със своите окраски, перчели се едно на друго, а сивата калинка се оглеждала единствено в самотата си. Така живеела, трудела се от зори да мрак и когато й оставало време, въздишала, оплаквайки съдбата си. Един ден, било началото на пролетта, калинката се събудила, погалена от лъчите на слънцето, то сякаш й нашепвало да вярва в силите си, защото това, което прави, има значение. Така калинката започнала още по-усърдно да почиства зелените листенца и за кратко време в красивата градина не останала нито една вредна въшка. Тогава всяко листенце признателно се поклонило на малката буболечка, а тя толкова се зарадвала, че се изчервила. Крилцата ѝ се обагрили в яркочервено и върху зеленото на градинското цвете се отличавала най-много.

Тази история за незабележимата самота на калинките прочетох неотдавна, но поводът да се спра на нея е настроението ми, провокирано от повсеместното и непрекъснато перчене на хората. Ненужното и смешно парадиране с качества и умения, които не притежават, но убедително натрапват на околните. Така излиза, че колкото повече „крещят“, перчат се, кичат се с чужди заслуги, толкова намалява процентът на това, което всъщност качествено правят гореописаните. И няма как да не е така, защото времето не стига да се съвместят толкова трудоемки дейности и едновременно с това да се посветят на нещо малко, но важно и да го вършат с цялото усърдие, на което са способни. Замислям се тогава какво ли очаква нашата красива градина на прага на пролетта, когато тези, които държат да бъдат отбелязани и не спират да се перчат, станали толкова много, че май калинките съвсем потънаха неразбрани. Кой ще остане да почисти листните въшки, полепнали по листата, и дали, улисани в собственото си рекламиране, след време няма да се окажем без градина, в която да живеем?

Е. Гагчева

ЗАХОРАТА

www.zahorata.com

ГЛАВЕН РЕДАКТОР

Елеонора Гагчева-Бонева

РЕДАКТОР

Деница Езекиева

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН

Десислав Аспарухов
Теодор Манолов

АВТОРИ

Анастасия Манлихер, Весела Халтъкова, Вихра Василева, Владимир Стоичков, Галина Кубратова, Енрике Санчо, Дияна Китева, Зора Нейкова, Ивайло Харалампиев, Иван Рагев, Мария Пумпалова, Марта Пеичева, Милена Джарова, Михаил Вешим, Нели Муртова, Нина Божидарова, Оля Стоянова, Солегад Мора, Цвете Ангелова

ФОТОГРАФИ

Александър Атанасов, Ангел Цветанов, Антоан Божинов, Живко Джаков, Любомир Сергеев, Нели Гаврилова, Петя Чолакова, Радич Банев, Светослав Куцаров, Соня Станкова

РЕДАКЦИОНЕН ДИРЕКТОР

Свилен Врангова

ИЗДАВА

Стандарт Нюз АД

ПРЕДПЕЧАТ

Grain Advertising Ltd.

ПЕЧАТ

Алианс принт

РЕКЛАМА

Grain Advertising; Милена Петрова
гр. София, ул. Лега 1, ет. 5
тел: 935-69-44
grain_advertising@dir.bg

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

гр. София 1000, ул. Лега 1, ет. 5
тел: 935-69-93

E-MAIL

contact@zahorata.com

Списание За ХОРАТА се издава от
Стандарт Нюз АД. Всички права са
запазени. Никаква част от това издание
не може да бъде репродуцирана без
изричното писмено разрешение на
издателя.

ISSN 1314-3239

3,95 лв.

Мария Обретенова – Мер

Токсично безразличие

ЗА РЕШЕНИЯТА И МЕЧТИТЕ НА ЕДИН СУРОВОЯДЕЦ,
ЗА ЗАБЛУДИТЕ И КЛИШЕТАТА

”Един от митовите за полезна храна са диетичните продукти. Шокиращо е колко вредни съставки, най-вече аспартам, има в диетичните шоколади.“

В се още има хора, които мечтаят. Те приемат, че са част от нещо по-голямо, че са свързани с околния свят, че безразличието е токсично, както и много от съвременните храни. Такава е и тя – Мер, създателката на един от най-популярните блогове за природосъобразен начин на живот – *Земя назаем*. „Суровоядството не е екстравагантен режим, нещо ненормално и извън нас – е едно от първите неща, които ми споделя, а другото е: „В съзнанието си сигурно живея в бъдещето, защото мечтая за по-добри хора и чиста Земя.“

Защо избира суровоядството да бъде твоят начин на хранене, а и на живот?

Опитвах се да се избавя от конкретни здравословни проблеми, преминах през най-различни системи за лечение, но проблемите все си оставаха. Всъщност резултатът дойде, след като започнах да се храня по системата на суровоядството. За около година вече бях здрава, така и продължих да живея. Приемам, че това е единственият нормален начин на хранене. И вярвам, че ние сме избягали от природния модел на хранене, масовият модел е направо вреден.

Кое е най-трудно при преминаването в такъв режим?

Решиш ли да промениш начина си на хранене, просто трябва да настроиш и мисленето си. А човек най-трудно променя ежедневието и навиците си. Суровоядството изисква по-добра организация на деня. Всички сме свикнали да си купуваме храната готова, дори сготвена. Първата спънка бе да реорганизирам традиционния си модел за приготвяне на храна. За да си приготвиш крекери, трябва да съобразиш, че са необходими около 12 до 24 часа за изсушаването им. Втората крачка е да отвориш шкафовете и хладилника и да изхвърлиш всички вредни и токсични храни оттам. Кубчета бульони, подправки, съдържащи натриев глутамат, полуфабрикати, замразени храни от фризера, рафинирани масла, захар, бяло брашно, готварска сол. Отърваваш се от всичко това с чиста съвест и се зареждаш със сурови семена и ядки, сушени или свежи подправки без подобрители и студено пресовани масла. Това обновяване на кухненските провизии ти дава най-вече спокойствието, че се храниш здравословно. Работното ежедневие и честото пътуване също са спънки за началото на здравословния начин на живот за повечето хора. Ще дам пример отново със себе си. Правех си салатата, а понякога и крекери, които носех на работа. И досега салатата е мое основно блюдо, всичко останало е добавка. През зимата се храня с грудковидни зеленчуци – основен детоксикатор и пречиствател на организма. Цвеклото и ряпата имат мощно детоксикиращо действие върху черния дроб и кръвта, те са ми особено любими. Зелето, морковите, алабашът са малко игнорирани от основното меню, но също са особено полезни. Суровоядството не изисква цялото ни време, а само един-два месеца за преориентиране.

ТРИ ОПИТА ЗА РАЗВАЛЯНЕ НА МАГИЯТА ОКОЛО
ИДЕНТИЧНОСТТА, ПАРИТЕ И ЗДРАВЕТО

Неизвестност и незнание

Митовите, в които живеем, са кръвната група на общото ни съществуване. По тях се разпознаваме като близки, като неделими същества. Като семейство, в което не бива да показваме на светло недъгавото дете от страх и неумение да се справим с Нея – Истината.

” Някои от клишетата в нашата историография са достигнали ранга на научни истини.“

Непробиваемо като (по) учебник

Историкът Александър Мошев

обича да търси пролуки в твърдите като скали исторически митове. Скалите, построили самосъзнанието ни от учебника до настолната книга.

„Митовите в историята са особено устойчиви. Голяма част от нещата, които си мислим, че знаем за нашето минало, са по-скоро историографски клишета и дори откровени измислици и лъжи. Те залягат в основата на колективната памет на нацията и влияят на това как хората мислят миналото си. На практика митовите изграждат онова, което считаме за собствена идентичност. Работата по развенчаването им, ако то изобщо има смисъл, е доста трудна и неблагодарна дейност. За жалост някои от клишетата в нашата историография са достигнали ранга на научни истини, дори аксиоми.

Една от тези митологеми са трите компонента във формирането на българската народност – траките, славяните и прабългарите. От детските си години знаем, че траките са местното население, впоследствие почти изчезнали. След това тук се заселили миролюбивите славяни, море от хора, погълнало всичко останало. По-късно се появили прабългарите, като орда или дружина, предвождана от Хан Аспарух. Скоро след това от българите останало само името, нито език, нито култура или пък гени. През вековете България просъществувала като чисто славянска общност. Интересно е как всеки един отделен компонент от този мит не е валиден.

Траките са комплекс от етноси – гети, одриси, беси, трибали и други, те нямат едно единно самосъзнание, де факто терминът траки е само технически. При епохата на великото преселение на народите все още се преподава, че голяма част от мест-

Временно

От Иван Радев

Новите митове на Европа

ткъм река Маас духа леден вятър, който прониква през дрехите и сякаш достига до костите. Не е късно, но улиците на Маастрихт са вече безлюдни, автомобилният трафик е слаб за софийските стандарти, тук-там се забелязва по някой колоездач или човек, бягащ за здраве, останалите пешеходци са рядкост. Къде са хората? Повечето къщи в града нямат завеси и през големите прозорци се виждат

семејства, насядали около масата. Заведенията не са особено пълни, явно повечето местни предпочитат домашния уют. Нощният живот в Маастрихт е пълна трагедия, нищо общо с Амстердам, казват ми български студенти, които учат там по програмата *Еразъм*. "Избрахме да гојдем тук не само защото образованието в Холандия е наистина добро, бяхме чували, че купонът е невероятен. Оказа се мит", твърди Таня, второкурсничка от Софийския университет.

Нещата **отвътре**

От Марта Пейчева
Васил Враховски, снимки

Историята като

ПРИКЛЮЧЕНИЕ

ДЕМИР ЯНЕВ ЗА ОБЩОТО
МЕЖДУ ДНЕШНИТЕ ПАЩУНИ В
АФГАНИСТАН И ПРАБЪЛГАРИТЕ, ЗА
СЛЕДИТЕ И ЗА ПРИКЛЮЧЕНИЕТО
ДА РУШИШ СТЕРЕОТИПИ

„А

фганистан не се описва с думи. Които някога е бил там, винаги иска да се върне. Така се случи и с мен – вече не броя пътуванията си и всеки път откривам нещо неоткри-

то. Ние, западните хора, приемаме за даденост един нарочен, наложен медийно образ за местните хора най-вече заради талибаните. Всъщност стереотипът за разбирането на днешен Афганистан има своите геополитически основи. Не е случаен фактът, че точно там се случват военни действия, продължаващи трийсет години, а не в Саудитска Арабия например. От собствен опит мога да ви уверя, че местните хора, без особено значение на принадлежността към даден етнос, са много мили, добродушни, много смели и дори свирепи в смелостта си.“

Така започва разказа си за Афганистан, за близките си срещи с пашуните и за търсенето на корена на прабългарите Демир Янев. Като продуцент и режисьор на бъдещия сериен филм *Chromosome Y* той разказва, че идеята за филм, търсещ прабългарските корени в днешен Афганистан, се появила случайно. „От години съм в много добри отношения с афганистанци и в разговорите ми с тях стигнахме до историите и легендите за древния град Бактрия, част от днешен Афганистан. Така започна всичко.“

Източен човек

Арабският свят съвсем буквално е в кръвта на Демир Янев. Роден в Дамаск в семейство на български дипломати, той учи в Аман, Йордания, а след години следва арабистика в София. По-късно в Дубай Янев се запознава и работи с легендарния Абдул Хак – афганистански муджахедийн и миротворец, загинал мистериозно след 11 септември 2001 година. На него е посветен и първият му филм – *Холивуд Хак*, представящ живота и необичайната смърт на Абдул Хак.

И днес опитът му като филмов продуцент и режисьор го води към приключването на работата по документалния сериен филм за произхода на древните българи в Афганистан и Пакистан – територията на Древна Бактрия. За бъдещата продукция Янев разказва, че не си е поставял за цел да представи историята в нейния академичен вид.

„Далеч съм от идеята подобен филм, при това сериен, да прилича на полицейско разследване, целта ми е да е интересен, да е приключенски. А това би привлякло и тийнейджъри, които не биха отворили учебниците по история. Като автор на филма искам да бъде максимално обективен, вярвам, че това е най-силното качество на режисурата. Все пак не сме избягали от официалната история, работихме с източници на световно ниво, както и

” Ние, западните хора, приемаме за даденост един нарочен, наложен медиен образ за афганистанците, най-вече заради талибаните. Всъщност стереотипът за разбирането на днешен Афганистан има своите геополитически основи. Не е случаен фактът, че точно там се случват военни действия, продължаващи тридесет години, а не в Саудитска Арабия например.“

с учени като Божидар Димитров и Петър Добрев.“

Легендите за Балх

Снимачният екип стига до останките на древния град Балх. Някои исторически сведения сочат, че най-прочут в древността е именно този град, наричан от гърците Бактра, което е дало името на областта Бактрия.

„Балх – мястото, от което се счита, че се е формирало прабългарското племе, е в корена и на думата „българи“. Името „Балх“ е от санскрит и означава „щастлив“. Арабските летописци го наричат „майка на градовете“. Счита се, че Балх вероятно е най-древният център на цивилизацията и неговото устройство е повлияло на останалите цивилизации в тази част на света. Сега на това място има предимно руини, гробове на библейски личности, крепостни стени, кули и малко жители. Точно там е открито и балхското съкровище – най-богатото след това на Тутанкамон.

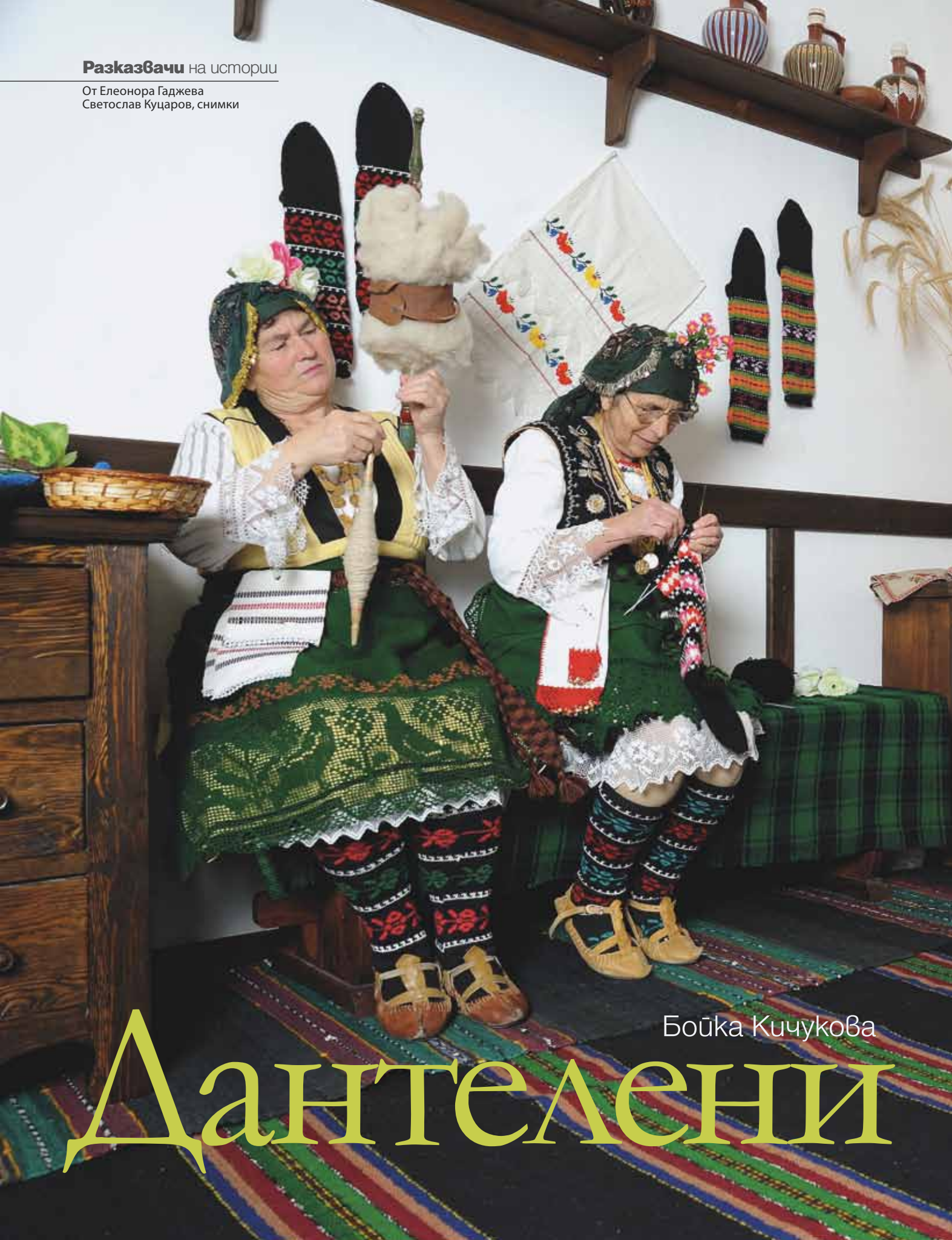
Нашият екип всъщност ще е първата българска група, която ще снима елементите от балхкското съкровище, останали до днес. Историята му е особено интересна дори и поради реалната възможност да бъде заличено, попадайки в ръцете на талибаните. Животът в Афганистан е такъв – на едно място съжителстват непокътнати елементи от древната история, миролюбиви и гостоприемни местни жители и войнстващи талибани, които, апропо, също в основната си част са пашуни.“

Лицата и нравите на хората

„По време на всичките си експедиции досега се вглеждах в местните хора и откривах нещо свое, познато. Говоря за много порядки, нрави, прояви на личността на пашуните, говоря за етичния кодекс, по който живеят. В

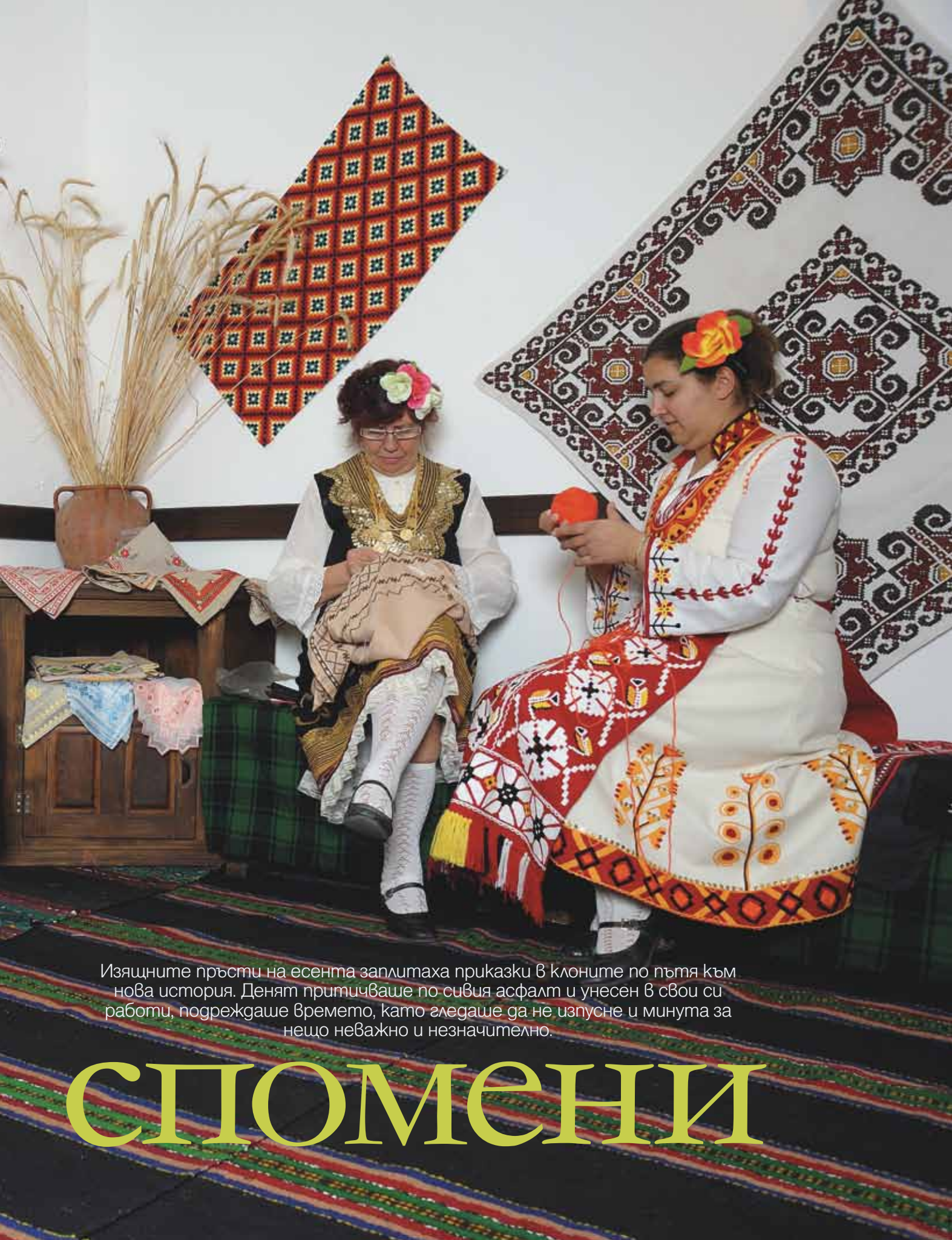
Разказвачи на истории

От Елеонора Гаджева
Светослав Куцаров, снимки

Боџка Кичукова

Дантелени

Изящите пръсти на есента заплитаха приказки в клоните по пътя към
нова история. Денят притичваше по сивия асфалт и унесен в свои си
работи, подреждаше времето, като гледаше да не изпусне и минута за
нещо неважно и незначително.

СПОМЕНИ

Първите полярници, осмелили се да стъпят на тази земя, посвещавали повече от две години от живота си на експедиции, а често и самото си съществуване. След 20-ата си поредна експедиция професор Христо Пимпирев се завръща със същите присвити от усмивката очи, сякаш полярният вятър е запечатал щастието от срещата с Антарктида завинаги върху лицето му.

Топлината на -20 градуса

„Антарктида е някакъв специален вид тръпка, случваща ми се при всяко стъпване на континента. Един напълно друг свят, онзи, който наричам „по-добрия“. Място, от което не можеш да избягаш, толкова далеч е от цивилизацията, че мисълта за вкъщи идва с теб и превръщаш базата си в дом. Е, не сме напълно изолирани, разполагаме със сателитен телефон. Все още нямаме радио, телевизия и интернет, но компенсираме липсата им с висока душевност. Вечерите са времето ни за разговори, песни, свирене на китара, танци – изобщо за живот като между много близки хора.

Приемам Антарктида като модел на обществото на бъдещето. И е много естествен процесът, при който екологичната ѝ чистота е прераснала в чистота на отношенията. Усещането за затвореност върви наравно с нуждата да помагаш, да си отдаден на други-

Чисто бяло

ДРУГОТО ИМЕ НА АНТАРКТИДА МОЖЕ ДА БЪДЕ И ОСТРОВ УТОПИЯ*

* В трактата си *Утопия* Томас Мор критикува социалните нрави на своето време. На тогавашната действителност той противопоставя идеалния строй на острова Утопия, свят на съвършена хармония. Утопийците живеят в условия на равенство в труда и липса на противоположности.

те. Наистина, стъпиш ли на тази толкова чиста земя, просто няма как да си хвърлиш случайно боклука, няма как да нагрубиш с дума човека. Прехраната ти е това, което си донесъл, и ако свършиш провизиите, единствено „съседите“ могат да ти помогнат. Нашите най-близки съседи са от испанската антарктическа база. Водим преговори от типа: „Ние привършваме с месото, ще ни изпратите ли от вашето?“ „Да, разбира се, но пък ние искаме в замяна български мед.“

Лице на промяната

„И на тези недокосната от замърсяването земя човешкото присъствие е все по-забележимо. Американската база *Макмърдок* през лятото събира 10 000 души, на един остров от южния шетландски архипелаг – Кинг Джордж, има писта за самолети, три хотела, дори банкомат. Градове като Ушуайя и Пунто Аренас нараснаха двойно. Туризмът стана актуален и

все повече хора искат да видят последната девствена земя на планетата. За съжаление все по-очевидна е и промяната в климатичните условия на Земята, полюсите са нейният лакмус. В Западна Антарктида, там, където е и нашата база, топенето на ледниците е значително. През 1993 единият ледник опираше до една от къщите, сега е на около 150 метра назад. Глобалното затопляне е и в основата на българските проекти – как промените в климата влияят на животинския и растителния свят. Нашият проект изследва тюлените. Взимаме малко парче от кожата им и го подлагаме на ДНК анализ. Резултатите ще открият нещо важно – как хората ще реагират на глобалното затопляне.“

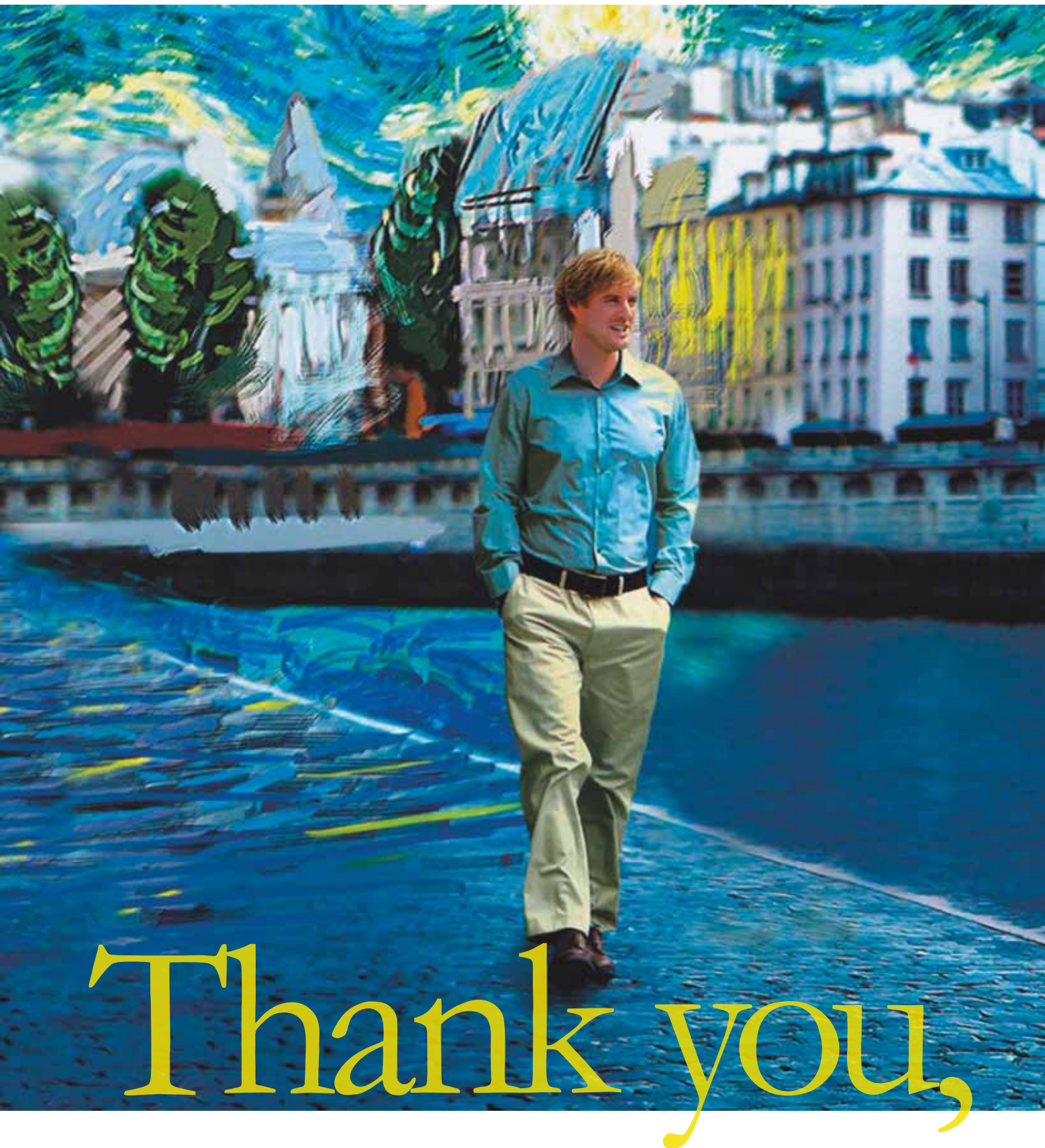
И така вече 20 пъти...

„Най-новата експедиция преди всичко е юбилейна. България се утвърди като полярна нация с база като едно малко селище.

Идејно

От Весела Халтјекова
Снимки от филма *Полунощ в Париж*

Thank you,

НЯКОИ НЕЩА СЕ СЛУЧВАТ НАВРЕМЕ. ДОРИ В ТЯХ ДА Е СКРИТО ЗАКЪСНЕНИЕ

Моето „навреме“ настъпи само два дни преди края на годината с *Полунощ в Париж*. Попадах на плакат на филма всекидневно през лятото и си обещавах да го гледам на кино, но лятото изтече, есента се изваля, а в последвалата предколедна суматоха забравих за филма. До този си възрастов следобед на 29 декември, когато пред екрана замечтано повторих репликата, че „няма в света друг град като Париж“, реплика, превърнала се отдавна в мое лично вярване. Убеденото „Париж е най-красив, когато вали“, също сякаш бе изречено за мен. Последваха неусетно изминалите минути на един от най-красивите и въздействащи филми, които съм гледала. Само минути след това с мъжа ми си купувахме самолетни билети, решени да прекараме настъпващата след ден Нова година в Париж.

Woody!

„Спонтанните неща са най-красиви“, може и да не е реплика от филм, но в нашия филм тя придоби култов статус.

... И сме в Париж!

Не мога да спра да се усмихвам, вдишвайки въздуха на този град, потопена във френската реч, звучаща на вълни около мен. Усмихвам се на очарованието на старото метро, а очите ми се разширяват при ледената пързалка пред *Hotel de Ville* (кметството). И *Норм Дам* изглежда по-тържествена в последния ден на годината. Ние вече сме влизали в повечето музеи и катедрали, а и по негласно споразумение сме решили днес да се разхождаме из града в търсене на онази каменна стълба от *Полунощ в Париж* – отправна точка на героя на Оуен Уилсън в миналото. Така започваме да откриваме за себе си едно по едно стъпалата ѝ.

Пресичаме Сена и се насочваме към букинистите. Търсим един определен щанд – този от филма, нашарения с графити, на който Гил намира книгата на Адриана. Търсим го, за да го превърнем в наш личен спомен, и го откриваме... затворен. Все пак се снимам пред него – това за нас е едно от стъпалата към миналото. Утешаваме се със съкровищата на съседния букинист, при когото откриваме стари, пожълтели вестници и невярващо си сочим с пръст годините на издаването им – датират отпреди 1900 година. Не можем да им устоим. Спираме се на издание на *La Mode Illustree* от 1898. Заглавието е филигранно оградено с ангелчета и свирещи жени, а заглавната страница на броя, който избираме, представя две разхождащи се в парка елегантни дами, облечени по последна парижка мода.

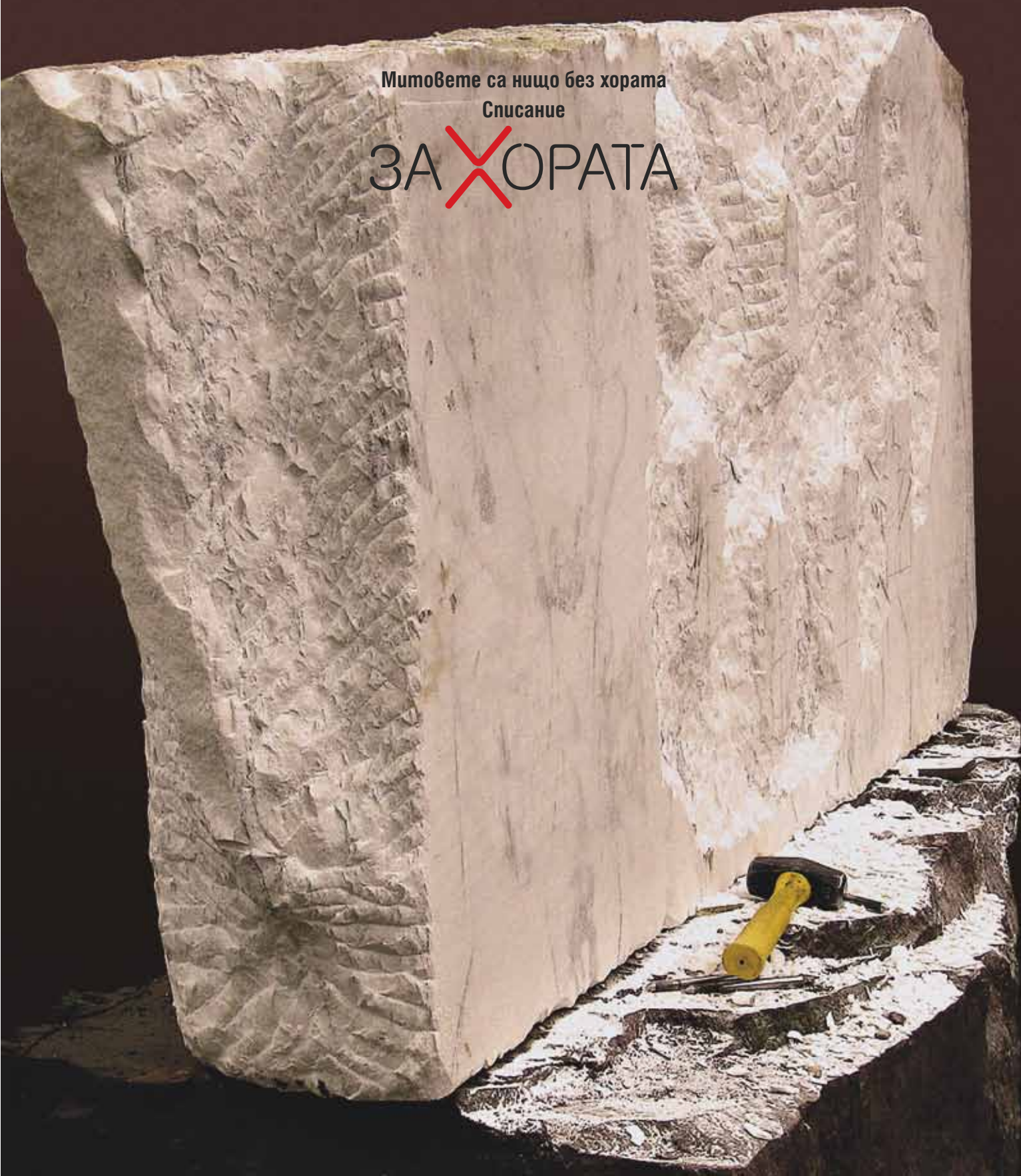
Латинският квартал на писателите

Продължаваме към статуята на Сен Мишел и се потапяме сред двойките, срещащи се там. Впускаме се из тесните криволичещи улички на Латинския

Статуята на Афродита без Праксител

Митовите са нищо без хората
Списание

ЗА ~~X~~ ОРАТА

Мъж и жена, мотор и път... Звучи хем графично, хем някак романно, но пък е толкова истинско, че ми се иска да го изживея. Особено отвъд един океан. И особено след като чух разказа за пътуването на Даниела и Николай до Перу.

Николай и Даниела Калайкови

Перу Едно пътуване през плановете до мечтите

Продължение от предишния брой

Легенди на края на света

ЗА ОБРОЧИЦАТА, КОИТО ПОТЪВАТ В ГОРАТА

Трябва да си го представи човек – селото се намира там, където няма нищо. На края на географията, във възможно най-забитото място, в най-долния ъгъл на картата. От едната страна има хълмове и долове, от другата – пак същото. Границата минава някъде между баирите на Осоговска планина, но е трудно да се различи кой склон е български и кой македонски. Между тях има само черни пътища и къщи, които се разпадат под собствената си тежест.

zahorata.com

ЗА ХОРАТА

www.zahorata.com

АБОНАМЕНТ

Абонамент за 1 година – 36 лв.

Всеки абонира се за списание **За ХОРАТА** получава подарък – пакет от месечните броеве на списанието за 2011 и календара за 2012.

Списание **За ХОРАТА** на пазара всяка трета събота от месеца!

Адрес на абоната:

Град/село

Пощенски код

ж.к./ул. № бл. вх. п.к.

Име

За контакти: тел.

e-mail

Плащане

☐ В брой

Адрес на редакцията:

София 1000, ул. Лега 1, ет. 5

☐ Чрез пощенски запис

Адрес на редакцията:

София 1000, ул. Лега 1, ет. 5, списание **За ХОРАТА**

02/935-69-94, 02/935-69-93

www.zahorata.com

Важни са хората!

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

